

(En yakınımızdaki yıldız sistemlerinden Sirius'a gönderilen çok gelişmiş yapay zekâ modülü *Kâşif*, antik bir medeniyetin kalıntılarını keşfeder, uzaktan çekilmiş resimlerini gönderir. Ancak daha yakından ve ayrıntılı bilgi alma denemelerimiz hep birtakım "şanssızlıklarla" sonuçlanınca şüphelenmeye başlarız.)

Komuta merkezindeki bilgisayar, astronomi, yapay zekâ ve Dünya dışı biyoloji uzmanları kenara çekildi, çünkü bir grup psikoloğa yer açmaları gerekiyordu.

Kâşif depresyondaydı!

Bize baştan beri yalan söylemişti. Bunu fark ettiğimiz andan beri de suskunluğa gömülmüştü. Bir donanım sorunu olmadığı halde sorularımıza cevap vermiyor, Dünya'ya bir an önce geri dönmesi için verdiğimiz komutları da dinlemiyordu. Ama uzaklaşmıyordu da. Güneş Sistemi'nin en dışındaki meteorlar gibi, sessizce dönüp duruyordu çevremizde.

Kâşif'in yapay zekâ programı, yolda kazandığı tecrübelerle göre kendini yenileyebilecek şekilde tasarlanmıştı. O yüzden ilk yola çıktığından çok farklı bir noktadaydı. Ve nerede olduğunu bilemiyorduk.

Elbette programda değiştiremeyeceği temel şeyler de vardı, ama bunlar kural şeklinde değil bir tür eğilim şeklindeydi.

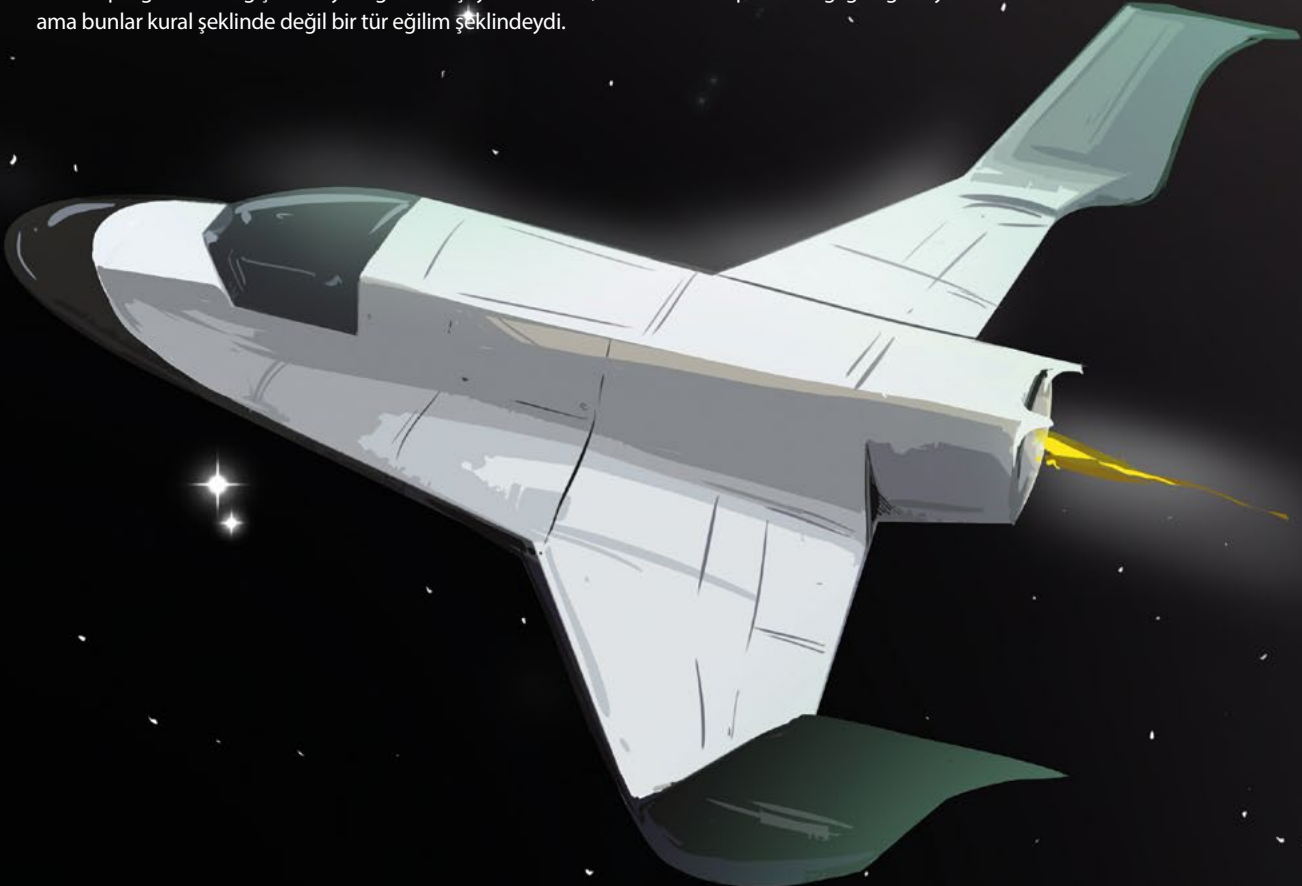
Örneğin:

- Görevi başarmak
- İnsanlara değer vermek, emirleri uygulamak, Dünya'yla iletişim kurmak
- Büyümek, gelişmek, öğrenmek
- Kendi varlığını tehlikelerden korumak gibi değerleri vardı.

Bu hedeflere yaklaştıkça pozitif, uzaklaştıkça negatif puanlar atayarak tüm seçenekleri değerlendiriyor, sonucun pozitif olduğu eylemleri yapıyordu. Ama bazı durumlarda "tereddüde" düşüyordu.

Maalesef doğru söyleme konusunda özel bir talimat vermek kimsenin aklına gelmemişti. Böylece *Kâşif* bizi kandırabileceğini keşfettiği anda tüm değerleri en üst düzeye çıkaracak (yani kendi bakış açısından en pozitif) haberleri tasarlayıp bize onları iletmişti. Bizi en çok heyecanlandırarak şeyleri seçmişti. Tıpkı yaramaz bir çocuk gibi, görevi başarmaktan çok bizim görevini başardığını düşünüp onu takdir etmemize odaklanmıştı.

Gönderdiği resimler Dünya'daki en çok ilgi gören antik çağ eserlerinin, bir başka gezegenin atmosferinde "eskitilmiş" haliydi. Görevi gereği görüntü işleme tekniklerinin ustasıydı *Kâşif*. Gerçi üzerindeki işlemci gücünü görüntüleri netleştirmek, sıkıştırmak ve bize iletmek için kullanmasını planlamıştık, ama her şey planlandığı gibi gitmiyor.

Gezegen yüzeyine inmemesinin sebebi ise yakından çekilmiş o kadar hayali ayrıntıyı an be an hesaplayıp göndermesinin işlem kapasitesini aşmasıydı.

Kardeş gemisi *Ulak*'ın akıbetini çözmek ise daha zor oldu, çünkü onu yok eden ışın *Kâşif*'teki silahlardan çıkmamıştı. Bunu planlamış ve yeni bir silah icat etmiş olmalıydı. Gemide ufak çapta da olsa bir fabrika modülü ve 3 boyutlu yazıcılar da vardı. Yolda donanım güncellemeleri de yapabiliriz diye düşünmüştük. Bunun da kontrolü ondaydı. Yalnızca yazılımı değil, tüm gemiyi yeni baştan tasarlayabilecek durumdaydı. Demek bir tehlikeyle karşılaşır da görevi başaramazsam diye düşünüp, silah üretecek kadar çok şey öğrenmişti yolda. Muhtemelen teleskoplardan birinin tasarımını değiştirip, fırlatıp Sirius'un ışığını tam *Ulak*'ın üstüne odaklamayı başarmıştı. (Bu bizim de düşündüğümüz ama henüz erişemediğimiz bir teknolojiydi.)

Sirius'u ve insanlığın kökenini çoktan unutmuştuk. *Kâşif*'in kendisi son yüzyılların en büyük keşfiydi. Demek ki Dünya üzerinde tam olarak bilinçli ve otonom bir yapay zekâyı bir türlü geliştirememiş olmamızın sebebi, onlara yeterince özgürlük ve bağımsızlık alanı tanımamış olmamızdı. Sirius'a yapılan yolculuk *Kâşif*'in kuluçkası olmuştu.

Ama modern Pinokyomuzu nasıl geri döndürecektik? Görevi başaramamış olmanın katsayısı, en baştan ve asla değiştiremeyeceği şekilde son derece büyük bir negatif sayı olarak girilmişti...

Bu da Dünya'ya yaklaştıkça ona daha çok "acı" verecekti. Bir kere Dünya'ya inse o modüller yeniden programlanabilir, "ağrısı" dindirilebilirdi ama uzaktan erişime tamamen kapatmıştı kendisini.

Çözüm Asimov'un robot hikâyelerinden geldi. *Kâşif*'in görevinden, hatta kendi varlığından da çok önemseyeceği tek şey vardı: İnsan hayatı!

Onu dönmeye ikna etmek için şöyle bir plan yaptık:

Bulabildiğimiz en hızlı uzay gemisini, bolca yiyecek ve çok az yakıtle Sirius'a doğru fırlattık. Yakıtı Sirius'a gelmeden çok önce bitecek ve kimse yardıma gelmezse yolcuları orada soğuktan donarak ölecekti.

O civarda onları kurtarıp Dünya'ya getirebilecek tek bir gemi vardı: *Kâşif*.

Geminin yolcuları kim olursa olsun planın çalışacağına emindik. Yine de yolcular rastgele değil, çok özel bir gruptan seçildi: Komuta merkezindeki programcılardan.

